

Aanvulling Gemerts Woordenboek

Wederom ontving ik van Harry Slits een lijst van woorden en uitdrukkingen waarvan hij de meeste van zijn ouders gehoord had en die hij miste in het in 2017 gepubliceerde Gemerts Woordenboek. Ik geeft ze hier alsnog, Ik heb ze in dezelfde vorm gegoten als de lemmata in het Gemerts Woordenboek. Daarbij heb ik niet het hele lemma met alle betekenissen gegeven, maar uitsluitend de nieuwe betekenis of een al gepubliceerde betekenis (met eventueel het vet gedrukte betekenisnummer) die het woord heeft in de nieuwe uitdrukking. Als in de toekomst deze publicatie ooit gedigitaliseerd wordt, kan deze aanvulling, hoop ik, gemakkelijk ingevoegd worden in de gedigitaliseerde versie. Tenslotte nog een woord van dank aan Harry voor zijn nauwkeurige correctie van de kopij voor dit artikel.

Gímmers - Nederlands

aoreg

bn -er, -st: 1. vreemd, raar. (gez, zie *Sintereklos*).

boewr

m ev/mv boere verkl boerke: **1.** boer. *'nen Boewr die kultuujr gefraëte hē/hí:* iemand die zich boven zijn afkomst verheven voelt.

botteramlëkker

pred bn: betrouwbaar. *D'n dieje is nie (krëk) botteramlëkker:* hij doet vreemde dingen, is niet helemaal betrouwbaar.

dorumtrënt

voornaamw bw: daar in de buurt, daar ergens. *Daor òf durumtrënt, zí de landmaëter.*

fiets

m/v ev/mv -e verkl -ke: fiets. *Wa hëb ik naw ân m'n(e) fiets hange:* wat zal me nu gebeuren?

hange

ww (¹haang, ^{2/2m}haangt, ³hëengt, ^{1m/3m}hange, ^{1/3}hông, ^{2/2m}hoongt, ^{1m/3m}hônge, h. gehange) **1.** onoverg: **1.** hangen (van zaken) aan het bovineind ondersteund of bevestigd door eigen zwaarte neerwaarts gestrekt gehouden worden, zodat eventueel een slingerbeweging mogelijk is). (gez, zie *fiets, klooët 6, ooër*).

hawtere

stoff bn: houten. *Ik hëb ok gín hawtere meundje:* ik lust ook wel wat. (gez, zie *bákkes, baëvert, jas, këlk, mônd, vlís*).

jas ¹

m ev/mv -se verkl jëske: jas (kledingstuk voor mannen). (gez, zie *wèèje*).

kónt ¹

v ev/mv -e. verkl kuntje: (v.e mens, dier) kont, achterwerk, achterste, gat, reet. *'n Kónt as 'n toeptöffel:* een enorme kont.

kultuujr

m ev/mv -tuure: cultuur. (gez, zie *boewr*).

lamballe

ww onoverg (-t, -de, h. gelambald): lummelen, verveeld rondhangen.

landmaëter

m ev/mv -s: landmeter. *Daor òf durumtrënt, zí de landmaëter.*

mooj (moj, mouwie)

bn (mojer, mojst): mooi. Opm 1: *mooj* is de moderne uitspraak van het oudere *mouwie*; (gez, zie *kónt*). [Opm 2: *mooj* wordt vaak gebruikt als het woord bijwoordelijk gebruikt wordt: *'t Is moj (zat) gewíst:* het heeft nu lang genoeg geduurd. *Die kan moj vertëlle:* die moet je niet altijd geloven].

mónd

m ev/mv maand verkl meundje: **1.** mond (gez, zie *bákkes, èrpelaëter, wátter, zòk*)

peeköffie

m ev/geen mv: peekoffie, tot poeder gemalen gebrande wortelen van sommige planten, m.n. van de cichorei (surrogaat van koffie).

rajfelgat

o ev/geen mv: beweeglijk, drukdoend meisje dat overal opklimt, snel op en neer loopt (= *rajfelkónt*, *raajfelskeet*, *rajfeltrien*).

rajfelkónt

v ev/mv -e verkl -kuntje: beweeglijk, drukdoend meisje dat overal op klimt, snel op en neer loopt. (= *rajfelgat*, *rajfelskeet*, *rajfeltrien*).

Sintreklos (Sintereklos)

m ev/geen mv

skröbbelóp

m ev/geen mv: **1.** verwaarloosd bouwwerk, puinhoop. *Hoenaër braëke ze dizze skröbbelóp naw 's af?* **2.** rommelig interieur. *Wanne skröbbelóp is 't baj állie binne!*

speet

m/v ev/mv -e verkl spítje: **2.** zodanige diepte als men met één keer steken bereikt. *Ge moet die èrpel 'n spítje diejp zétte:* (d.i. net onder de grond, een halve spade diep).

ston

ww onoverg (¹stou, ^{2/2m}stot, ³stí, ^{1m/3m}ston, ^{1,3}stón, ^{2/2m}stoont, ^{1m/3m}stónne, h. geston): staan.

4. (zich bevinden in de toestand die door een bepaling wordt uitgedrukt.): *Zo de wind wèèjt, zo stí/wèèjt z'n jèske:* hij is een echte opportunist.

strèèjlek

bn: overdreven kritisch. *'ne Strèèjleke mèn:* imand die steeds de beweringen van anderen tegenspreekt, voortdurend in de contramine is.

tangenán (tèngenán)

bw van plaats: achterin, aan het eind van. (tgv *veurin*) *Tangenán de gang, dor moete zén.*

toeptóffel

v ev/mv -s: speeltafel voor het kaartspel toepe (:toepen). (gez, zie *kónt*).

tootappel

m ev/mv -s verkl -èppelke: Prinses Nobel, vroegrijpe appel die enigszins spits toeloopt. [Opm: Vgl 'tootappel' in Wim van Gompel, Reusels Woordenboek, 2002, deel I, De Mens, p. 127.]. (Vgl toot1, tootmèns).

verraoje

ww overg (vormen, zie raoje. h. verraoje): verraden. *Ze hébben 'm verraoje:* de eerder gestorvenen hebben hem als volgende getipt, ze hebben de Dood zijn naam ingefluisterd.

verrèkkenes

o ev/geen mv: lichaam.: *Ik doew gaow án vùrdè 'k daolek 'n skoewr óp m'n verrèkkenes kriejg:*

ik vertrek gauw voordat ik dadelijk nat word. *As ge dè nòg 'ne kaër doet, skup ik 'w tìggen oew verrèkkenes.*

vertélle

ww overg (vormen, zie télle, h. vertéêld): vertellen. *Haj kan me nòg maër vertélle:* dat maakt hij mij niet wijs.

vingerlek

bw van kwantiteit: helemaal. (van voedsel:) *'t Is vingerlek óp:* er is helemaal niets over (als het ware met de vinger uitgelikt).

vòd

o ev/mv -de verkl vòdje: **2.** iets waardeloos, een vod. *Iemes áchter z'n vòdde zitte:* iemand tot spoed manen, achter de broek zitten.

vùrre

II. bw van tijd. *2. In vùrre wérke:* vast vooruit werken i.v.m. te verwachten drukte. *Óns moeder braojde 'n pár daog vùr Kòrsmes al 'nen hooep vlís in vùrre.*

wèèje I

ww onpers (-t, -de, h. gewèèjd) **I.** onoverg: waaien. *Zo de wind wèèjt, zo stí/ wèèjt z'n jèske:* hij is een echte opportunist

wérke

ww onoverg (-t, -te, h. gewérkt): **1.** werken. (gez, zie *aoeozoewr*, *Gòd*, *kónt*, *naod*, *pèrd*, *stonde*, *vùrre*).

Nederlands - Gimmers

appel: appel (spits toelopend, vroegrijp): tootappel

betrouwbaar: botteramlèkker

bouwwerk (verwaarloosd): skröbbelóp

daar in de buurt: dorumtrènt

daar ergens: dorumtrènt

helemaal: vingerlek

interieur (rommelig): skröbbelóp

kritisch (overdreven -): strèèjlek

landmeter: landmaèter

lichaam: dónder, flikker, lejf, ribbekast, verrèkkenes

lummelen: lamballe

meisje (beweeglijk, drukdoend, klimgraag):

rajfelgat, rajfelkónt, rajfelskeet, rajfeltrien

mooi: feeng, moj, mooj, mouwie, poetseg, skon

peekoffie: peekóffie

Prinses Nobel: tootappel

puinhoop: skröbbelóp

rondhagen (verveeld -): lamballe